

[Undervisningsministeren.]

rigtigt — jeg kan jo kun tale for mig selv i den sammenhæng — at jeg gerne vil være med til en udvidelse af undervisningspligten, men jeg tror, jeg kan sige nogenlunde på alle partiers vegne, at vi vil ikke være med til at give, som jeg sagde før, monopol til folkeskolen, og en fællesnordisk skoleordning, hvis pris er et monopol til folkeskolen, kan vi ikke tilslutte os. Det forhindrer jo ikke, at vi inden for de rammer, vi arbejder med i folkeskolen, kan søge at nærme os hinanden på nordisk plan i vældig mange henseender, men altså ikke sådan, at vi afskærer os fra de muligheder, som hr. Gottschalck-Hansen nævnte, og som jeg også har nævnt, for, at man kan gå andre veje end folkeskolen.

Hvis udvidelsen af undervisningspligten ikke skal blive et slag i luften, må både en række praktiske ydre rammer være tilvejebragt og yderligere pædagogiske overvejelser finde sted også i forbindelse med skolens form.

Nogle vil så spørge: har vi lærere nok, har vi lokaler nok? Jeg plejer ikke at være optimist i forbindelse med lærerbehov og lærermangel, men jeg tror at kunne sige, at lærerproblemerne nok skulle kunne klares. Vi kommer ind i nogle år med lidt færre elever netop på de alderstrin, det her drejer sig om, og vi får i årene op til 1970 en nettotilgang af lærere på omkring 8.000. Da en udvidelse af undervisningspligten f. eks. op til 9 år ikke i sig selv vil kræve mere end 1.200-1.500 lærere og en yderligere udvidelse til 10 år kun et par tusinde lærere mere, bliver det ikke lærerproblemet, der bliver hindringen.

Det er rigtigt, at lokaleproblemerne er store mange steder, men der bygges dog folkeskoler nu for et par hundrede millioner kr. om året. Hertil kommer, at klassekvotienterne i 8. skoleår mange steder er så små, at der vil være plads i klasserne til de elever, der måtte komme mere; det samme gælder også for mange 9. klasser, men på dette alderstrin vil der selvfølgelig blive tale om at oprette et stort antal nye klasser. Udstrækkes undervisningspligten yderligere til det 10. skoleår, vil det selvfølgelig afgørende forøge lokalebehovet, men jeg må her igen minde om, at jeg anser det for givet, at andre skoleformer og uddannelses tilbud

end folkeskolens må drages med ind; det giver jo også kapacitet.

Der har været spurgt, og hr. Gottschalck-Hansen var inde på det samme, om det er 9 eller 10 års undervisningspligt, der stiles imod. Også det spørgsmål vil det nok være rigtigt at vente med at besvare definitivt til efteråret, eller rettere: det vil vel være rigtigst at vente med spørgsmålet om, i hvilken takt vi skal nærme os de 10 års undervisningspligt, som må være det naturlige mål. Jeg forstod, at hr. Gottschalck-Hansen for sit vedkommende og på sit partis vegne i og for sig var inde i den samme overvejelse. Der er vel ingen tvivl om, at det ender ved de 10 år; det, vi kan diskutere, er: hvor langt skal vi gå i det første skridt?

Det vil muligvis både af praktiske og pædagogiske grunde i første omgang være rigtigt at standse ved de 9 år, men det må jo afhænge af, hvilket årstal der sættes for den endelige gennemførelse af den 10-årige undervisningspligt eller, som hr. Gottschalck-Hansen sagde — uden at tilslutte sig det, forstod jeg i og for sig — uddannelsespligt. Jeg ved ikke rigtig, hvad der ligger i det sidste ord. Jeg har set det samme ord spille en vis rolle på det skolemøde, venstre havde for nylig, og jeg er spændt på at høre lidt mere om, hvad der egentlig ligger i begrebet uddannelsespligt; det er jo ikke etiketterne, der skal være afgørende for os.

Den tanke har været rejst, om man helt kunne overlade til de enkelte kommuner, om de overhovedet ville gennemføre en udvidelse af undervisningspligten eller ej. Det mener jeg ikke er en farbar vej. Det vil meget let give en øget forskelsbehandling vedrørende de unges muligheder landet over, noget, vi ellers er godt på vej til at udrydde.

Derimod vil det kunne tages op til undersøgelse, om det er muligt at gennemføre en udvidelse af undervisningspligten på en sådan måde, at man lokalt træffer bestemmelse om, hvornår man inden for det åremål, folketingset sætter i forbindelse med principafgørelsen, kan gå over til den udvidede undervisningspligt.

Forhåbentlig kan vi undgå, at den debat, der i den kommende tid skal føres om dette spørgsmål, bliver alt for præget af slagord.